

# “TƯ CÁCH MỘT NGƯỜI KÁCH MỆNH” CỦA NGUYỄN ÁI QUỐC VỚI CÔNG TÁC GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG CHO CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN HIỆN NAY

*“PERSONALITY OF A REVOLUTIONIST” OF NGUYEN AI QUOC AND THE ACTIVITY  
OF TRAINING MORALITY FOR OFFICERS AND PARTY MEMBERS TODAY*

TRẦN VĂN LỰC(\*) và VŨ ĐÌNH BẢY(\*\*)

**TÓM TẮT:** “*Tư cách một người cách mệnh*” là bài giảng đầu tiên trong tác phẩm “*Đường cách mệnh*” của Nguyễn Ái Quốc, nêu lên những vấn đề cơ bản của đạo đức người cộng sản. Đã hơn 90 năm trôi qua nhưng giá trị của 23 điều yêu cầu đối với “*Tư cách một người cách mệnh*” vẫn còn sức sống mãnh liệt, có ý nghĩa to lớn đối với vấn đề giáo dục đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên, đặc biệt khi Nghị quyết Trung ương IV (khóa XII) “*Về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ đang được triển khai, thực hiện ngày càng sâu rộng.*”

**Từ khóa:** “*Tư cách một người cách mệnh*”; Nguyễn Ái Quốc; giáo dục đạo đức cách mạng; cán bộ, đảng viên.

**ABSTRACT:** “*Personality of a revolutionist*” is the first discourse in the work “*The revolutionary way*” written by Nguyen Ai Quoc, it discusses the basic issues of morality of a communist. For more than 90 years passed, the value of 23 requirements for “*personality of a revolutionist*” still have a powerful vitality, great meaning to training morality for officers and the party members, especially when the Central Resolution IV (term XII) “*About strengthening the construction and rectification of the Party; to prevent and reverse the decline in political ideology, morality and lifestyle, the manifestations of “self-evolution” and “self-transformation” inside the party” are being applied and implemented more and more deeply.*”

**Key words:** “*Personality of a revolutionist*”; Nguyen Ai Quoc; training revolutionary morality; officers, the party members.

## 1. ĐẶT VẤN ĐỀ

“*Đường cách mệnh*” là một tác phẩm lý luận quan trọng của lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc bao gồm 15 bài giảng tại các lớp huấn luyện của Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên tổ chức tại Quảng Châu (Trung Quốc) những năm 1925-1927 để đào tạo lớp cán bộ cốt cán của phong trào cách mạng Việt Nam, từ đó đi đến xây dựng tổ chức của Đảng. Trong công tác đào tạo

cán bộ, Người hết sức chú trọng việc giáo dục, rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng. Trong bài giảng đầu tiên của tác phẩm “*Đường cách mệnh*”, Người nêu lên 23 điều yêu cầu về phẩm chất của một người cách mạng: “*Tự mình phải: Cần kiệm. Hòa mà không tư. Cả quyết sửa lỗi mình. Cẩn thận mà không nhút nhát. Hay hỏi. Nhẫn nại (chịu khó). Hay nghiên cứu, xem xét. Vị vong công tư. Không hiếu danh, không kiêu*”

(\*) TS. Trường Đại học Sư phạm – Đại học Huế, tranvanluc.dhsphue@gmail.com, Mã số: TCKH22-02-2020

(\*\*) TS. Trường Cán bộ Quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh, vdbay@iem.edu.vn

*ngạo. Nói thì phải làm. Giữ chủ nghĩa cho vững. Hy sinh. Ít lòng ham muốn về vật chất. Bí mật. Đối người phải: Với từng người thì khoan thứ. Với đoàn thể thì nghiêm. Có lòng bày vẽ cho người. Trục mà không táo bạo. Hay xem xét người. Làm việc phải: Xem xét hoàn cảnh kỹ càng. Quyết đoán. Dũng cảm. Phục tùng đoàn thể” [2, tr.378-379].*

## 2. NỘI DUNG

### 2.1. “**Tư cách một người cách mạng**” trong tác phẩm “**Đường cách mạng**” của Nguyễn Ái Quốc

Tác phẩm “Đường cách mạng” ra đời nhằm mục đích chuẩn bị cho việc thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam, vì thế Nguyễn Ái Quốc chưa dùng từ “đảng viên” mà dùng từ “người cách mạng”. Khi nghiên cứu nội dung phần này cũng như nhiều luận điểm khác trong tác phẩm, chúng ta đều nhận thấy tác giả muốn hướng những hội viên tích cực của Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên phấn đấu để dần trở thành những đảng viên cộng sản. Điều đó thể hiện ngay trong đoạn đầu của phần nói về tư cách người cách mạng khi Người khuyên phải “giữ chủ nghĩa cho vững” và chỉ rõ, người cách mạng Việt Nam phải theo Quốc tế thứ ba. Nguyễn Ái Quốc đã giáo dục các học viên phấn đấu theo tư cách người cộng sản. Những yêu cầu của Người có thể hệ thống lại thành những điểm quan trọng sau đây:

*Một là*, người cách mạng phải biết “hy sinh”, “vị công vong tư”, “ít lòng ham muốn về vật chất”, phải có tinh thần xả thân vì sự nghiệp cách mạng, không ngại gian khổ, không sợ hy sinh, thậm chí phải hy sinh cả tính mạng của mình để thực hiện lý tưởng cách mạng cũng không nao núng tinh thần. Người cách mạng phải luôn luôn đặt lợi ích của cách mạng, của nhân dân lên trên lợi ích cá nhân, không vì lợi ích cá nhân, gia đình mà làm tổn hại tới lợi ích của cách mạng. Gặp trường hợp lợi ích riêng mâu thuẫn với lợi ích chung thì phải đặt lợi ích chung lên trên, tuyệt đối không được làm ngược lại.

*Hai là*, người cách mạng phải khiêm tốn, “không hiếu danh, không kiêu ngạo”, đồng thời phải “hay nghiên cứu xem xét”, “hay hỏi” và “cả quyết sửa lỗi của mình”, tức là có ý thức cầu tiến bộ, luôn tự phê bình để tiến lên, không chủ quan thỏa mãn với những vốn hiểu biết hiện có của mình.

*Ba là*, người cách mạng phải là người “cẩn thận mà không nhút nhát”, “nhẫn nại” (chịu khó), “dũng cảm” và “quyết đoán”. Người cách mạng phải luôn luôn tỏ ra là người có suy nghĩ, tính toán kỹ trước khi làm bất cứ việc gì, phải cân nhắc lợi hại, điều gì nên làm, điều gì không nên làm. Nếu thấy đúng thì phải quyết tâm làm, đã làm thì phải kiên trì làm cho đến nơi đến chốn và dám chịu trách nhiệm trước việc mình làm.

*Bốn là*, người cách mạng phải “giữ chủ nghĩa cho vững”. Điều đó có nghĩa là người cách mạng với tư cách là chiến sĩ tiên phong của giai cấp công nhân, phải có sự hiểu biết nhất định về chủ nghĩa Mác – Lê-nin; phải tuyệt đối trung thành với những nguyên lý cơ bản của nó, đồng thời phải biết tự xây dựng cho mình có một thế giới quan duy vật biện chứng, một lập trường cách mạng triệt để, có tinh cảm cách mạng đúng đắn.

*Năm là*, người cách mạng trong hoạt động phải biết “xem xét hoàn cảnh kỹ càng” để có chủ trương đúng đắn, tránh chủ quan, phiến diện, tránh nôn nóng, bốc đồng, thoát ly thực tế. Đồng thời, người cách mạng phải có tác phong đã “nói thì phải làm”, tuyệt đối không được lý thuyết suông, nói nhiều làm ít. Có như thế người cách mạng mới lôi kéo được quần chúng đứng lên làm cách mạng.

*Sáu là*, người cách mạng không hoạt động một cách lẻ loi theo kiểu anh hùng cá nhân, mà phải hoạt động trong một tổ chức, một đoàn thể, do đó phải “phục tùng đoàn thể”, tức là phải có ý thức tổ chức kỷ luật, phải luôn luôn đặt mình trong mối quan hệ mật thiết với tổ chức. Trong hoàn cảnh hoạt động bất hợp pháp giữ “bí mật”

vừa là nguyên tắc, vừa là kỷ luật mà bất cứ người cách mạng nào cũng phải tuân theo.

*Bây là*, đối với đồng chí, với người khác, người cách mạng phải “khoan thứ”, tức là rộng lượng, biết chờ đợi nhau; không nên chấp nhặt những điều vụn vặt; song đối với những vấn đề thuộc về nguyên tắc thì không được xuê xoa mà phải nghiêm túc; đối “với đoàn thể thì nghiêm”. Quan tâm tới đồng chí, “có lòng bày vẽ cho người”, phải “xem xét người”, tức là phải quan tâm đến công tác, sự tiến bộ, sinh hoạt của đồng chí để kịp thời giúp đỡ chứ không phải là soi mói đồng chí mình.

“*Tư cách một người khách mệnh*” đã nêu lên những vấn đề cơ bản của đạo đức mới, đạo đức của người cộng sản. Đó là con người một lòng, một dạ vì Đảng, vì dân, vì lý tưởng cách mạng; con người sống có tổ chức, gắn bó với tổ chức, với đoàn thể. Đồng thời, biết phát huy năng lực cá nhân, “*tư cách một người khách mệnh*” khác hẳn với chủ nghĩa anh hùng cá nhân, đặt mình lên trên tổ chức, hợp với truyền thống đạo đức của dân tộc ta, đáp ứng yêu cầu của cách mạng và cũng rất đúng với nguyên lý của chủ nghĩa Mác – Lê-nin về đạo đức của người cách mạng.

## **2.2. “*Tư cách một người khách mệnh*” đối với việc giáo dục đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên hiện nay**

Trong “*Đường khách mệnh*”, Nguyễn Ái Quốc không những đưa vấn đề tư cách người cách mạng lên đầu sách, mà còn nhấn mạnh trước hết đến đức tính xả thân, kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân của người cộng sản. Điều này không phải ngẫu nhiên mà chính là yêu cầu đầu tiên của cuộc đấu tranh cách mạng lúc đó. Trong cuộc đấu tranh chống ách thống trị tàn bạo của chủ nghĩa đế quốc, nếu chưa giải quyết được yêu cầu này, chưa thể nói đến vấn đề khác về đường lối và phương pháp cách mạng.

“*Tư cách một người khách mệnh*” dễ dàng chinh phục lòng người, tiếp thêm sức mạnh, là định hướng phấn đấu cho những ai yêu nước, thương nòi, muốn giải phóng quê hương, xứ sở ra

khỏi mọi áp bức, bóc lột, giành lại nền độc lập cho dân tộc. Những điều mà Nguyễn Ái Quốc yêu cầu đối với mỗi người cách mạng cũng là phẩm chất thể hiện trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng của Người. Phát biểu tại cuộc Hội thảo quốc tế về Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đại tướng Võ Nguyên Giáp nói: “*Người là một hình mẫu cao đẹp của con người mới trong thời đại mới, một biểu tượng của chủ nghĩa nhân văn với đầy đủ ý nghĩa của nó, một tấm gương tuyệt vời về người cộng sản*” [4, tr.15]. Đồng thời, những phẩm chất đó cũng thể hiện ở hàng trăm chiến sĩ cách mạng kiên cường trước đây - lớp người cách mạng do chính Nguyễn Ái Quốc đào tạo.

Người giáo dục những điều trên ngay từ buổi cách mạng còn trứng nước, đến nay chúng ta càng cảm thấy tính sâu sắc, tính nhạy bén trong tư duy cách mạng của Người khi mà toàn Đảng đang triển khai, thực hiện sâu rộng, nghiêm túc từng bước Nghị quyết Trung ương lần thứ IV (khóa XII), ngày 30-10-2016, “*Về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ*”. Kinh nghiệm xây dựng Đảng hơn 90 năm qua, đặc biệt trong điều kiện Đảng cầm quyền hiện nay, ngày càng làm cho chúng ta nhận thức sâu sắc hơn rằng: Giáo dục chính trị, xây dựng tư tưởng, bồi dưỡng tình cảm, chỉnh đốn tổ chức Đảng... mà không đặt trên nền tảng đạo đức cách mạng vững chắc thì không có hiệu quả lâu bền. Nghị quyết Trung ương lần thứ IV (khóa XII) thẳng thắn nhìn nhận, hiện nay: “*Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên chưa bị đẩy lùi, có mặt, có bộ phận còn diễn biến tinh vi, phức tạp hơn; tham nhũng, lãng phí, tiêu cực vẫn còn nghiêm trọng, tập trung vào số đảng viên có chức vụ trong bộ máy Nhà nước*” [1, tr.22]. Nhiều tổ chức đảng, đảng viên “*còn hạn chế trong nhận thức, lơ là, mất cảnh giác, lúng túng trong*

*nhận diện và đấu tranh, ngăn chặn “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”* [1, tr.22-23]. Nghị quyết nêu lên 9 biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị; 9 biểu hiện về suy thoái đạo đức, lối sống; 9 biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Trên cơ sở đó, Nghị quyết đề ra mục tiêu, quan điểm và các nhóm nhiệm vụ, giải pháp “*với trọng tâm là đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ*” [1, tr.36].

Ngày nay, cách mạng Việt Nam đứng trước nhiều khó khăn và thách thức mới - nhất là các thế lực thù địch đang thực hiện “diễn biến hòa bình”. Chiến lược “diễn biến hòa bình” của chủ nghĩa đế quốc được tiến hành chủ yếu trên hai phương diện: Xâm lược bằng quân sự và làm tan rã tư tưởng, trong đó quan trọng nhất là ở phương diện tư tưởng. Mục đích của “diễn biến hòa bình” nhằm phủ nhận thành tựu của cách mạng, thành tựu của công cuộc đổi mới; phủ nhận chủ nghĩa Mác – Lê-nin và tư tưởng Hồ Chí Minh; phủ nhận con đường xã hội chủ nghĩa; chúng tìm mọi cách cổ súy cho khuynh hướng “ly khai”, “độc lập”, không chịu sự quản lý của nhà nước. Trên mặt trận tư tưởng, chủ nghĩa đế quốc

và các thế lực phản động đánh vào hệ tư tưởng mácxít và các giá trị lý tưởng xã hội chủ nghĩa, làm cho người dân kể cả những người cộng sản bị dao động, rời rã về tư tưởng, giảm sút đi đến mất phương hướng chính trị, mất niềm tin vào xã hội chủ nghĩa, vào sự lãnh đạo của Đảng.

Trong bối cảnh đó, việc thực hiện những điều mà lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc dạy cách đây hơn 90 năm thật không dễ dàng. Nếu những người cộng sản thiếu kiến thức, thiếu nhiệt tình cách mạng, nếu không toàn tâm, toàn ý như Người: “Tôi chỉ có một sự ham muốn tột bậc, là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân tộc ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ta ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành” [3, tr.161] thì sẽ không giữ vững lý tưởng cộng sản, giữ vững niềm tin vào Đảng.

### 3. KẾT LUẬN

Tư cách người đảng viên trong giai đoạn cách mạng hiện nay không hoàn toàn giống như hơn 90 năm về trước, song những điều chỉ dạy của Người vẫn còn nguyên giá trị; là tiêu chí để mỗi cán bộ, đảng viên soi mình trong giai đoạn cách mạng hiện nay, đặc biệt khi toàn Đảng đang tập trung triển khai và nghiêm túc thực hiện Nghị quyết Trung ương IV (khóa XII).

### TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Hội nghị lần thứ Tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội.  
 [2] Hồ Chí Minh (2002), *Tuyển tập*, tập 1, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.  
 [3] Hồ Chí Minh (1995), *Toàn tập*, tập 2, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.  
 [4] Kỷ yếu *Hội thảo quốc tế Chủ tịch Hồ Chí Minh anh hùng giải phóng dân tộc, nhà văn hóa lớn* (1990), Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.

Ngày nhận bài: 05-3-2020. Ngày biên tập xong: 10-7-2020. Duyệt đăng: 24-7-2020